

B Harfi ile Başlayan Atasözleri Listesi

Babadan miras kalır, adamlık kalmaz: Babadan miras kalabilecek şeyler vardır, ama bunların arasında adam olmak yoktur. İnsanın değerini artıran şeyler, kişinin kendisindeki erdem, iç güzelliği ve buna bağlı olarak yaptığı iyi işlerdir.

Baba oğluna bir bağ bağışlamış, oğul babaya bir salkım üzüm vermemiş: Bu söz ile aile büyüklerine karşı yapılan vefasızlık dile getirilmiştir.

Bağa bak üzüm olsun, yemeye yüzün olsun: İnsanın huzur içinde geçinebilmesi için alın teri dökmesi ve karşılığını ondan sonra beklemesi gerekmektedir. İnsan işine gereken özeni gösterirse o işten iyi bir sonuç elde etmeyi hak eder.

Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur: Emek verilen şeyin karşılığında güzel sonuç alınır; emek olmadığı zaman ise sonuç kötü olur.

Bakmakla usta olunsa (öğrenilse), köpekler kasap olurdu (kasaplığı öğrenirdi): Sadece bakmakla başarıya ulaşılabileseydi en iyi yerlere işe yaramaz, tembel kimseler gelir, her şeyin en iyisinden onlar faydalanırlardı. Çalışmadan başarıya ulaşılmaz.

Bal tutan parmağını yalar: Bir makama gelen ve o makamı hak etmeyen ham kişiler o makamdan faydalanmaya kendi çıkarları doğrultusunda o makamı kullanmaya çalışırlar.

Balık baştan kokar: Küçük bile olsa, bir toplulukta bozulmalar en baştaki kişilerden başlayarak olur.

Bana dokunmayan (Beni sokmayan) yılan bin yaşlasın: 1. Çoğu kimse kendisini ilgilendirmeyen işlere bulaşıp başını derde sokmak istemez. 2. Bazı kimseler zararlı birinin kendisine kötülüğü dokunmadığı sürece kötü işler yapmasına göz yumarlar.

Baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz: Bir insanın gücü sınırlıdır, tek başına her işi yapamaz. Kimi zor işleri yapması için başka insanların gücüne, işbirliğine ihtiyaç duyar.

Baş nereye giderse, ayak da oraya gider: Bir işte lider olan kimseler hangi yönde ilerleyip, hangi yolu tutarlarsa onları örnek alıp, onların ardından gidenler de o yoldan giderler.

Başa gelen çekilir: Dünya imtihanı sırasında karşınıza değişik zorluklar, sıkıntılar çıkmaktadır, bunlara katlanmak gerekir

Başa gelmeyince bilinmez: Başkasının başına gelen kötü bir durumu başımıza gelmeden anlayamayız.

Başa yazılan gelir: İnsanın kaderinde olanlar karşısına çıkar.

Başkasının gözündeki çöpü görür kendi gözündeki merteği görmez: Başkalarına ait küçük kusurları görenler kendilerine ait büyük kusurları görmezler. Bunu da abartarak anlatırlar.

Bedava sirke (pekmez) baldan tatlıdır (tatlı olur): Para verilmeden elde edilen şeyler insanın daha çok hoşuna gider.

Besle kargayı oysun gözünü: Bu sözde, kendisinden i net beklenmeyen bir kişinin ihaneti ve bundan dolayı çekile acı dile getirilmektedir.

Besledik büyüttük danayı şimdi tanımaz oldu anayı babayı: Kişinin yetiştiği, içinde büyüdüğü toplumu yadırgaması, küçümsemesi anlamına gelir.

Beş parmak bir değil (olmaz): Bir aileden, bir soydan iyi insan da çıkabilir, kötü insan da. Herkesin huyu aynı olmaz

Beterin beteri var: Kötü bir duruma düşen bir kimse kendisinden daha kötü duruma düşenleri düşünüp şükretmelidir.

El mi yaman Bey mi yaman: Kimin güçlü kimin güçsüz olduğu belli olmaz. Her zaman daha güçlü kimseler çıkabilir.

Bıçak yarası geçer (onulur), dil yarası geçmez (onulmaz): Bıçak yarası iyileşir, dil yarasının etkisi büyüktür ve üzerinden uzun zaman geçse de hatırlandıkça yara tazelenir.

Bilinmedik aş, ya karın ağrıtır, ya baş: Anlamadığımız, iç yüzü nü bilmediğimiz bir iş yapmaya

kalkışmak doğru değildir. Zarar görebiliriz.

Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp: Hata bilmemekte değil, sormamaktadır. Zira bilmemek ayıp değildir ama sormamak, cehaleti devam ettirmek ayıptır.

Bin bilsen de bir bilene danış: İnsanın bildiği konuda bile bir başkasına danışmasının faydası vardır.

Bin dost az bir düşman çok: Düşman olarak bir fazla, dost olarak da bin az bir sayıdır.

Bin ölçüp bir biçmeli: Bir işi yaparken ince eleyip sık dokumalı, sonucu iyi hesaplanmalıdır.

Bin kaygı bir borç ödemez: İnsan hiçbir güç sarfetmeden sadece kaygılanarak sorunlarını gideremez.

Bir ağaçta gül de biter diken de: Bir aileden, bir soydan iyi insan da çıkabilir, kötü insan da.

Bir ağızdan çıkan bin ağıza yayılır: Bir kimse duyulmasını istemediği bir şeyi kimseye söylememelidir. Yoksa duyulmasını istemediğiniz şeyler etrafa yayılır.

Bir baba dokuz oğlan besler, dokuz oğlan bir babaya bakamaz: Çocuklar, kendilerini büyüten, o seviyeye getirenlere vefasızlık yaparlarsa büyük bir kusur işlemiş olurlar.

Bir musibet bin nasihatten yeğdir: Yanlış yolda olan birisine binlerce öğüt verilse de o bu yoldan dönmeyebilir, ama başına gelecek bir felaket onu bu yoldan döndürebilir.

Bir çiçekle bahar (yaz) olmaz: Güzel, fakat ufak bir belirti ile istenen sonuca ulaşılmış sayılmaz.

Bir çöplükte iki horoz ötmez: Bir toplulukta iki tane yönetici olmaz. Aksi hâlde yöneticilerin aldığı kararlar kimi zaman birbirine uymayacak; bu da kavgaya ve huzursuzluğa sebep olacaktır.

Bir deli kuyuya taş atmış, kırk akıllı çıkaramamış: Kimi zamanlar, komik ama ibret verici durumlar cereyan etmektedir. Bunlardan biri de ortaya atılan aslı astarı olmayan düşüncelere cevap vermeye çalışan insanların, içine düştükleri durumdur.

Bir dirhem et bin ayıp örter: Zayıf ve cılız kimseler biraz kilo alsalar canlı ve hareketli görünürler.

Bir dokun bin ah dinle: Kimi insanların o kadar derdi vardır ki ufak bir söz veya davranış sonrasında umulmadık tepkiler verirler.

Bir elin nesi var, iki elin sesi var: Tek başına yapılamayan bir iş, toplumun dayanışmasıyla kolaylıkla yapılır.

Bir fincan (acı) kahvenin kırkı yıl hatırı vardır: Yapılan ufak iyilikle rin bile uzun bir süre etkisi sürer.

Bir gemide iki kaptan olmaz: Bir çöplükte iki horoz ötmez atasözüyle aynı anlamda kullanılır. (Bkz. Bir çöplükte iki horoz ötmez.)

Bir kötünün yedi mahalleye zararı vardır (dokunur): Kötü!insanlar, yalnız kendileri için değil, çevresindeki insanlar için de zararlıdır.

Bir ok ile iki kuş vurulmaz: Kişinin yapacağı işe odaklanması ve hedefini teke indirmesi için söylenir.

Bir sıçrarsın çekirge, iki sıçrarsın çekirge, üçüncüde ele geçersin çekirge: Hata işleyip de yakalanmayacağını zanneden kişiler için söylenir. Bu kişilerin eninde sonunda kusurları anlaşılır ve yakalanırlar.

Bir sözü bir sözüne uymaz: Sözlerinde tutarlı olmayan insanlar için söylenir.

Biri yer, biri bakar; kıyamet ondan kopar: Toplum içinde gereken dayanışma olmazsa o zaman felaket olur.

Bizim tavuk bir yumurta yumurtlar, yedi mahalle duyar; elin kısırağı küheylân doğurur, hiç sesi çıkmaz: İnsanların yaptıkları işleri abartmalarının ve kibirlenmelerinin yanlış olduğunu anlatmak için kullanılır.

Borç vermekle (ödemekle), yol yürümekle (gitmekle) tükenir: Borçtan kurtulmanın tek yolu borcu ödemektir. Yoksa borç çalışmadan, dura dura ödenmez. Aynı şekilde yapılması gereken bir iş de çalışmadan bitirilemez.

Borç yiğidin kamçısıdır: Birisine borçlanan ve borcunu ödemek isteyen kimse kendisini daha çok çalışmak ve kazanmak zorun da hisseder.

Borç yiyen kesesinden yer: Borç alıp harcama yapan kişi daha sonra o borcu yine kendisi ödeyeceği için kendi kazancından harcamış olur.

Boş çuval ayakta (dik) durmaz: Nasıl ki boş çuval ayakta durmazsa, bilgi anlamında da boş olan kişiler de ayakta duramaz.

Boyacı küpü değil ki daldırıp çıkarasın: İstenilen şey bir anda olmaz anlamında kullanılmaktadır.

Boynuz kulaktan sonra çıkar, ama kulağı geçer: Zaman bakımından yeni olanın kendisinden öncekini seviye veya beceri konusunda geçmesi anlamına gelmektedir.

Böyle gelmiş böyle gider: Umutsuzluğa kapılan kimseler için devam etmekte olan kötü düzen hiçbir zaman değişmeyecektir.

Bu dünya kimseye kalmaz: Herkes elbet bir gün gelecek bu dünyadan göçecektir.

Bu kadar kusur kadı kızında da olur: Yapılan işin bütünündeki güzelliğe, başarıya oranla az bir kusurunun olması durumunda söylenir.

Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu: Hedeflenen ye ifade edilenle yapılanın birbirine uymadığı durumları anlatır.

Bugün bana ise yarın sanadır: Dert ve sıkıntılar sadece bazı kişilerin başına gelmeyeceği düşüncesiyle, sıkıntıya düşmüş kişilere yardımcı olmak gereklidir.

Bugünün işini yarına bırakma: Yapılacak işlerin aksatılması başarısızlığa sebep olacağı için işlerin vaktinde yapılması tavsiye edilmektedir.

Bükemediğin eli öp, başına koy: Yenemediğin, geçemediğin rakibi takdir edip, kutlamak bir erdemdir. Rekabet içinde olan insanlar arasında kullanılır.

Bülbülü altın kafese koymuşlar, "Ah vatanım" demiş: Hürriyet, insanlar için çok önemlidir. Kötü şartlarda hür olmak, iyi şartlarda esir olmaya tercih edilmez.

Bülbülün çektiği hep dil belasıdır: insanlar, çoğu zaman söylemiş oldukları söz sebebiyle sıkıntı çekerler. Bu atasözüne "dil" gönül, kalp anlamında da kullanılabilir. Bu durumda da "Bülbülün, güle olan aşkıdan çektiği çile dile getirilmiş olur.

Büyük balık küçük balığı yer(yutar): Güçlüler, zayıfları her zaman ezerler.

Büyük başın derdi (ağrısı) büyük olur: Büyük işlerle uğraşanların sorunları, dertleri de büyük olur.

Büyük lokma ye büyük söz söyleme: Büyük ve yerine getirilmeyecek söz vermek insanı kötü durumlara düşürür.